

LINDESNES IDRETTSRÅD

AREALPLANLEGGING & PRIORITERINGER

2022-2032

Styret i Lindenes Idrettsråd

Mandal, 24. februar 2022

Jørn Veiset

Leder

Ole Fladstad

Nestleder

Aina Kristin Andersen

Styremedlem

Kalle Glomsaker

Styremedlem

Karina Sløgedal Andersen

Styremedlem

Terje Spetland

Styremedlem

Arild Osestad

Styremedlem

Kristin Birkeland

Varamedlem

Agnar Aasland

Varamedlem

Per Kristian Håland

Varamedlem

Innhold

Lindesnes Idrettsråd – prioriteringer for planperiode 2022-2032	4
Innledning.....	4
Prosess.....	4
Lindesnes Kommunes vedlikeholds og rehabiliteringsansvar	4
Like økonomiske forhold for alle foreninger og lag	4
Overordnet innspill til areal prioriteringer og areal tilgang	5
Definisjoner	5
Definisjon av prioriteringene.....	5
Spillemidler (oppsummert regelverk mellom NIF & KUD)	6
LAM (lokale aktivitetsmidler)	7
Overordnede planer vedlagt dokumentet	7
Investeringsmetodikk; skjæringslinjer mellom kommune, private, idrettslag og idrettsråd.....	8
PRESENTASJON AV KLUBBENES BEHOV	10
Fellesprosjekter/områder.....	10
Mandal Badmintonklubb.....	11
Mandal Cykleklubb	12
Mandal Dykkerklubb	13
Mandal Golfklubb	14
Mandal Innebandyklubb.....	15
Mandal Kajakklubb	16
Mandal Karateklubb	17
Mandal og Halse IL – MHI Friidrett.....	18
Mandal og Halse IL – MHI Håndball	19
Mandal & Lindesnes Klatreklubb.....	20
Mandal Seilforening	21
Mandal Svømmeklubb.....	22
Mandal Volleyballklubb.....	23
Mandals Turnforening.....	24
FK Mandalskameratene.....	25
Holum IL.....	26
Holum Trialklubb	27
Harkmark IL	28
Marnar Pistollag	29

Mandal Tennisklubb	30
Mandalitten Sportsclub	31
Bjelland Idrettslag.....	32
Breland Minitayr og Pistoklubb	33
Marnardal Idrettslag.....	34
Marnardal Kjøre- og Rideklubb	35
IL Giv Akt.....	36
Lindesnes Golfklubb	37
Lindesnes Jeger og fiskeforening.....	38
Lindesnes Karateklubb	39
Lindesnes KFUK/KFUM Volleyball	40
Lindesnes Pistoklubb	41
Lindesnes Sportsklubb.....	42
Saga Islandshestlag.....	43
Spangereid Idrettslag	44
Vigmostad Idrettslag	45
LINDESNES IDRETTSRRÅDS PRIORITERINGSLISTE (versjon 1 før innspill fra idrettslag 1. feb – 17. feb – side 1)	46
LINDESNES IDRETTSRRÅDS PRIORITERINGSLISTE (versjon 1 før innspill fra idrettslag 1. feb – 17. feb – side 2)	47

Lindesnes Idrettsråd – prioriteringer for planperiode 2022-2032

Innledning

Dokumentet er utarbeidet av Lindesnes Idrettsråd med innspill fra alle idrettslagene som er medlemmer i idrettsrådet per 1. januar 2021. Deltagende, involverende og åpen prosess har vært viktige kriterier for utarbeidelse av dokumentet.

Idrettslagenes innspill oppsummert under hvert enkelt idrettslags oppsummering av behov.

Prioriteringslisten er merket med ID#, dette ID# vil følge prosjektet. Listen er ikke uttømmende og spesielt vedlikehold på eksisterende anlegg trenger man en bedre oversikt og en prosess som starter med Lindesnes Kommunes administrasjon i 2022.

Prosess

Deltagende og inkluderende; invitasjon sendt ut 3. september 2021 (senest påminnelse 24. november). Sendt til alle idrettslag med invitasjon om deltagelse og innspill i deres generelle, spesifikke og overordnede behov.

Tidsplanen for prosessen

- Utsendelse / invitasjon til å komme med innspill 3. september 2021
- Frist for innsendelse til Idrettsrådet 11. januar 2022
- Gjennomgang av behov i Idrettsrådets styre 11. januar 2022
- Utsendelse til høring «forslag til prioriteringer» 1. februar 2022
 - Frist for innspill/justeringer var 17. februar
- Utsendelse forslag til endelig prioritering sammen med årsmøte papirene
 - 23. februar 2022

- Årsmøte 23. mars 2022 – vedtak av dette dokument som førende for prioriteringer fra idretten i Lindesnes Kommune i perioden 2022-2032

Lindesnes Kommunes vedlikeholds og rehabiliteringsansvar

Det er en sterk mangel på vedlikehold og rehabilitering fra kommunens side. Mange års etterslep gir idrettsanlegg som ikke holder påkrevet standard (Svømmehallen i Mandal som ett eksempel).

Idrettens krav er at vi må få et bedre og mer samordnet fokus fra kommunens administrasjon og politikere sammen med idretten. Gjennom ordningen med finansiering over spillemidler påhviler det et ansvar i minimum 30 år på vedlikehold og rehabilitering av disse anleggene.

Kommunen sammen med Idrettsrådet må skaffe en oversikt over alle kommunens idrettsanlegg og sammen lage en handlingsplan for vedlikehold av disse.

Like økonomiske forhold for alle foreninger og lag

Det er et krav fra Idrettsrådets side at alle lag og foreninger i kommunen skal stille med like vilkår når det gjelder økonomisk støtte, det være seg gratis trening i kommunens anlegg eller direkte driftsstøtte til reduserte treningsavgifter/bærekraftig økonomi.

Videre er det et ufravikelig krav fra Lindesnes Idrettsråd at treningsfasiliteter for barn og unge under 19 år skal være gratis å bruke for lag og foreninger tilsluttet Idrettsrådet i Lindesnes Kommune.

Overordnet innspill til areal prioriteringer og areal tilgang

Arealplanen i kommunen må inneholde planer for fremtidig vekst og utnyttelse til idrettsformål, det er ytterst viktig at idretten avsettes med areal som gjør at vi kan utvikle oss i samme takt som resten av samfunnet.

De fleste idrettslag har sine anlegg og planer. I arealsammenheng er det behov for å dekke også idretter som ennå ikke finnes i Lindesnes kommune som kan trenge areal i planperioden. Det er stort press på de areal som er tilgjengelig og det er lite tilgjengelige nye areal i Lindesnes Kommune for idrettsformål.

Når nye areal skal båndlegges til idrettsformål, er det viktig at de lokaliseres riktig.

Ideelt sett bør det være lokalisert slik at de kan brukes av dagstidsbrukere, gjerne skoler og barnehager, være lokalisert langs kollektivakser for transport og være lettest mulig tilgjengelige for barn og unge på fritid. Barn & unge skal drive sine aktiviteter i all hovedsak der de bor og går på skole. Unntaket er toppidrettsutøvere som må påregne reisetid til nasjonale/regionale anlegg for sine idretter.

Idretten vil ikke kunne evne å avdekke alle sine behov i en 10-årsplan, derfor er det viktig at kommunen setter av arealer for fremtidig utnyttelse/båndleggelse for idrettsformål. Idrettsparken i mandal som et godt eksempel. Arena Speilen som et eksempel på definerte behov hvor kommunen ikke har lagt til rette for utvikling per dags dato, dette må på plass snarest mulig

Per i dag har man heller ikke avsatt områder til mulige fremtidig behov (listen er ikke uttømmende):

- Fotballhall
 - Avsettes nytt område eller hensiktsmessig å lokalisere på eksisterende grunn (Vigeland som eksempel, da som et samarbeidsprosjekt klubbene i mellom)
- Ishall
- Friidrettshall
- Padlehall/tennishall
 - (padle har man bygget et kommersielt anlegg på Doneheia som ikke er organisert under den frivillige idretten)
- Vi har også press på folkehelseanlegg som lysløyper o.l..

Det er per i dag en stor utvikling rundt kommunen og utbyggingen av ny E39 gjennom kommunen, dette binder kommunen tettere sammen og gir muligheter for at idrett og kommune kan tenke nytt med hensyn til planlegging og båndlegging av større arealintensive anlegg.

Definisjoner

Definisjon av prioriteringene

Prioriteringene er gjort i samhandling mellom idrettslagene og idrettsrådet i Lindesnes, endelig prioritering er besluttet av Årsmøtet i Lindesnes Idrettsråd 26. mars 2022.

Dokumentet skal være førende for planlegging og prioriteringer med hensyn til bruk, oppgradering og nybygg av alle idrettsarealer i Lindesnes Kommune. Avvik fra dette må behandles særskilt av Lindesnes Idrettsråd. Dokumentet er idrettens innspill til kommuneplanene for frivillighet og idrett gjeldende i perioden 2023-2033

De anlegg som ennå ikke er finansiert vil ligge på spillemiddel listen til kommunen som «uprioriterte anlegg»

Spillemidler (oppsummert regelverk mellom NIF & KUD)

Generelt vil spillemiddel søknad utformes når finansiering og kommunal investering er besluttet, prioriteringslisten i dette dokument er i all hovedsak langsiktig og er ikke besluttet mht. investering/finansiering. Finansieringen kommer fra overskuddet til Norsk Tipping

Kommunal idrettsplan

For å kunne søke om spillemidler må anlegget være omtalt i en vedtatt kommunal plan som omfatter idrett og fysisk aktivitet. De fleste kommuner utarbeider en slik plan hvert fjerde år. Ta kontakt med idrettsråd eller kommunen for å høre om frister for å melde inn anlegg.

Riktig utforming og funksjonalitet

Anlegget skal utformes slik at det tilfredsstillende de størrelser og funksjoner som er nødvendige for å gjennomføre aktiviteten anlegget er ment for. Dette innebærer spille- og aktivitetsflater, sikkerhetssoner og -områder, og/eller andre funksjoner som måtte gjelde den eller de aktivitetene som skal foregå i anlegget.

Anlegget skal være universelt utformet.

Universell utforming betyr at anlegget er utformet på en slik måte at det kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig uten behov for tilpasning eller en spesiell utforming. For idrettsanlegg omfatter disse prinsippene alle som bruker anlegget, både idrettsutøvere, publikum, trenere, dommere og arrangementsteknisk personell.

Rett til bruk av grunn

Søker må ha rett til bruk av grunnen hvor anlegget ligger/skal ligge. Retten til bruk av grunnen skal ha hjemmel i ett av følgende forhold:

Tinglyst eiendomsrett.

Tinglyst feste-/leierett av minimum 30 års varighet.

Avtale av minimum 30 års varighet, når det gjelder anlegg på kommunal, fylkeskommunal eller statlig grunn.

Avtale av minimum 30 års varighet med grunneiere om bruk av grunnen, når det gjelder turveier. For tur-/skiløyper og turstier skal retten til grunn ha hjemmel i avtale av minimum 10 års varighet med automatisk fornyelse for 10 år av gangen, dersom ingen av avtalepartene har sagt opp avtalen senest ett år før avtaletidens utløp.

I helt spesielle tilfeller kan fylkeskommunen dispensere fra kravene.

LAM (lokale aktivitetsmidler)

Lokale aktivitetsmidler (LAM) er en tilskuddsordning fra Kulturdepartementet (KUD) spesifikt rettet mot lokale lag og foreninger som driver idrett og fysisk aktivitet for barn og ungdom. Finansieringen kommer fra overskuddet til Norsk Tipping

Målet med tilskuddsordningen er å bidra til aktivitet og deltakelse i medlemsbaserte lag og foreninger som driver idrett og fysisk aktivitet for barn og ungdom. Det er lagenes primæraktiviteter som skal støttes. Det er et mål at ordningen skal understøtte den frivillige innsatsen i lagene og bidra til å holde kostnadene ved deltakelse i idrett og fysisk aktivitet nede.

Overordnede planer vedlagt dokumentet

Vedlegg1: «Løsning - samlet idrett for Idrettsparken_28112019» - beskrivelse av Idrettsparken samprioritering (Mellom MHI Friidrett, FK Mandalskameratene og Mandal Tennisklubb)

Vedlegg 2: «2019 - Rapport Skisseprosjekt Arena Speilen. 0.7» - Beskrivelse av Arena Speilen prosjektet; Deltagende idrettslag Mandal Svømmeklubb, Mandal & Lindesnes Klatreklubb, Marna Pistollag, Mandals Turnforening og MHI Håndball.

Vedlegg 3 «idretten-skal_anlegg-2019-2023---endelig-utgave.pdf» - beskrivelse av Norges Idrettsforbund guide for utvikling av idrettsanlegg i samarbeid med kommunene.

Vedlegg 4 Gamle lindesnes Kommune sin
«Kommunedelplan_for_idrett_fysisk_aktivitet_og_friluftsliv»

Investeringsmetodikk; skjæringslinjer mellom kommune, private (OPS – Offentlig Privat Samarbeid), idrettslag og idrettsråd

Full kommunal finansiering (kommunens samfunnsforpliktelser)

- Anlegg som er en del av den forpliktelse kommunen er lovpålagt å følge; skoleanlegg, svømmeanlegg o.l.
- Frøysland og Vassmyra som eksempel
- Ny svømmehall i Mandal som et annet
- Spillemiddelberettiget i stor grad

Delvis privat finansiering og sponsing

- Der hvor særvidrettslag har en særskilt stilling i nærmiljøet og anlegget i stor grad blir brukt av ett idrettslag
- Vigelandshallen, Bjellandshallen, Holumshallen og Spangereidhallen som noen eksempler på dette; hvor idrettslagene har finansiert en liten del av total prosjektet (men et stort løft for små idrettslag; eksempelvis 3-5 MNOK i bidrag i total prosjektene)
- Fremdeles kommunale anlegg som treningstider styres av idrettskonsulent og Idrettsrådet, men bruksprosenten er dedikert mot ett/færre idrettslag
- Spillemiddelberettiget

Full privat finansiering

- **Prioriteres alltid foran i «køen» så lenge arealene er avsatt til idrettsformål**
- Idrettslaget bygger som hovedregel på kommunal grunn som kommunen har dedikert til idrettsformål og idretten i området (eksempelvis Idrettsparken) ved Idrettsrådet har prioritert hva som skal ligge hvor
 - Viktig at politisk ledelse bidrar til å sette av områdene som skal brukes til idrettsformål gjennom reguleringsplaner o.l.
- Normal søkeprosess ifht. plan & bygg
- Spillemiddel berettiget og kommune forskutterer dette
- Kommunen bevilger ikke investeringsmidler i prosjektet men får som regel eierretten i prosjektet og overtar driften av dette og de forpliktelser som gjelder ifht. tildeling av spillemidler.
- Idrettslaget står ofte som prosjektleder av prosjektet

1/3 dels modellen

- Denne modellen har vært på plass i Mandal Kommune i mange år og har fungert godt, alle har gitt litt og alle har fått mye tilbake.
- Her får kommunen anlegg til 1/3 av prisen og eierskap og dedikasjon fra idrettslagene er stor. Kommunen eier og disponerer anlegget, men med egen driftsavtale mellom klubb og kommune. Klubben disponerer som hovedregel anlegget 100%.
- Kommunen investerer 1/3
- 1/3 er spillemidler
 - Kommunen forskutterer spillemidler.
- Idrettslaget stiller med finansiering av 1/3. Kjører idrettslaget prosjektet og tar denne risikoen får idrettslaget i tillegg momskompensasjon på hele investeringen

PRESENTASJON AV KLUBBENES BEHOV

Hver og en av klubbene har levert sine prioriteringer til Idrettsrådet, disse er samlet i listen nedenfor. I tabellen vist på de siste sidene i dette dokument er Idrettsrådets styre og medlemmene i Lindesnes Idrettsråds prioriteringer listet opp. Denne listen og dokument vil besluttes endelig på Idrettsrådets årsmøte mars 2022

Fellesområder og prosjekter hvor flere idrettslag har aktivitet er listet først under egen fane; i stor grad Mandal sentrum

Fellesprosjekter/områder

Kommunal Idrettsplan for gamle Lindesnes Kommune

Fra gamle Lindesnes ligger det et arbeid som gjaldt i gamle Lindesnes Kommune. Idrettslagene i denne regionen har brukt dette som underlag for sine behov.

ARENA SPEILEN

Mandal Svømmeklubb, Mandal og Lindesnes Klatreklubb, Marnar Pistollag (delvis nå dekket behovet på nye hallen i Vigeland), MHI Håndball og Mandals Turnforening.

Grunnskisser for prosjektet er presentert i et eget vedlegg og omfatter ny basis hall, nye fasiliteter for buldring i basishall, ungdomsklubb, ny svømmehall, *Idrettens Hus* med fasiliteter for idrettslagene samt Idrettsrådet og nytt mingleområde/fellesområde for hallene. Prioritering innad i prosjektet gjøres av hver enkelt klubb. Viktigste prioritet fra klubbenes side er at kommunen legger alle forhold til rette for at dette kan utvikles når klubbene og kommunen får en god finansieringsløsning på plass. 1) Rekkefølgekrav gangbro må vekk 2) Arealer må settes av til de forskjellige løsningene (Turn, svømming, InClub, mingleområder)

Dokument vedlagt

IDRETTSPARKEN MANDAL

Gjeldende Hovedplan for 2007 er justert etter dagens behov av de aktørene som per i dag har aktivitet i Idrettsparken (FK Mandalskameratene, Mandal Tennisklubb og MHI Håndball). Dette ble vedtatt av klubbene november 2019 og er den gjeldende planen for Idrettsparken i Mandal, inklusive klubbenes samlede hovedprioriteringer.

Dokument vedlagt

Mandal Badmintonklubb

- Har sin aktivitet i Mandal og er et særiddrettslag
- Hører hjemme i Mandalshallen i all hovedsak, mulighet for å trene på Vassmyra (nett og merking i hallen er tilpasset badminton)
- LAM oversikt - 57 medlemmer hvorav 43 er i aldersgruppen 6-19
- Ingen innkommende registrert behov

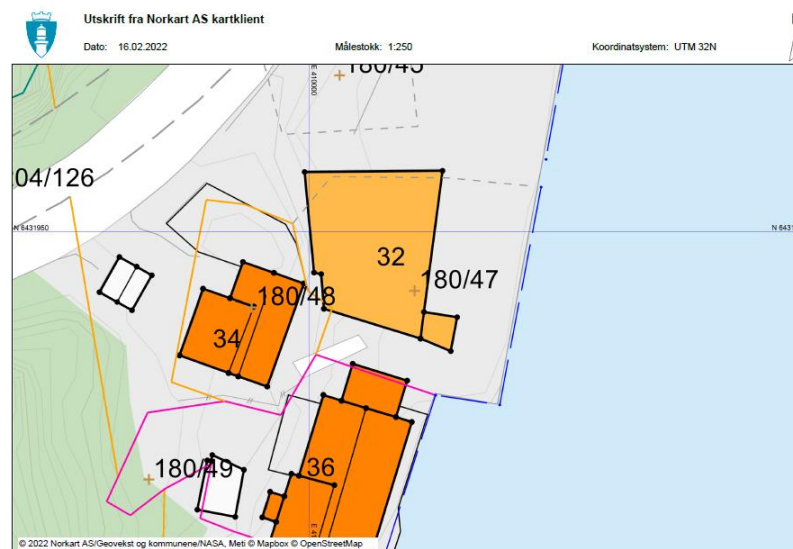
Mandal Cykleklubb

- Særidrettslag med aktivitet i Mandal
- I tillegg til egen løype ved Vassmyra for offroad benyttes landevei i hovedsak
- LAM oversikt – 158 medlemmer hvorav 60 er i aldersgruppen 6-19
- Ingen innkommende registrert behov

Mandal Dykkerklubb

- Sportsdykking, mottar i dag ikke kommunal støtte og eier sine egne «anlegg»
- Har eget fartøy som er hoved
- LAM oversikt - 93 medlemmer hvorav 12 er i aldersgruppen 6-19
 - Mandal Dykkerklubb har hatt tilholdssted på Ballastbrygga i nesten 30 år. Vi har nå fått beskjed av Kristiansand Havn om at vi ikke lenger er ønsket som leietager. Det er pt. ikke satt noen tidsfrist for opphør av leieavtale, men slik vi oppfatter det, er det bare et spørsmål om tid før vi står uten lokaliteter/havneplass. Det er p.t heller ikke kommet noen konkrete alternativer til ny lokalitet fra kommunen/Lindesnes Havn.
 - Vi har spilt inn at en mulig løsning kan være å bygge et klubblokale i Kleven, hvor Lindesnes Havn eier en 315 m2 tomt Bnr 180 gnr 47, hvor det i dag står oppført et uisolert lagerbygg.
 - Vi ønsker at tomten reguleres til idrettsformål/anlegg, slik at vi har mulighet til å bygge et (egenfinansiert) klubbhus for våre aktiviteter her i en ikke altfor fjern fremtid. (Hvordan eierforholdet til tomten skal være, må eventuelt avklares senere (leie/salg)). Området er i dag regulert til boligformål.

Mandal Golfklubb

- Særidrettslag tilhørende i Mandal by, mottar i dag ikke kommunal støtte og eier sine egne anlegg
- Egen golfbane med klubbhus og tilhørende fasiliteter for helårstrening
- LAM oversikt - 587 medlemmer hvorav 108 er i aldersgruppen 6-19
- Ingen registrerte behov utover dagens område for golfklubbens anlegg på Skjebstad

Mandal Innebandyklubb

- Særidrettslag tilhørende i Mandal by
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet er på Frøysland Skole
- LAM oversikt – 84 medlemmer hvorav 62 er i aldersgruppen 6-19
- Ingen registrerte behov

Mandal Kajakklubb

- Særidrettslag hjemmehørende i Mandal by, mottar i dag ikke kommunal støtte og eier sine egne anlegg
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet i Mandal og har eget lokale sammen med seilerforeningen
- LAM oversikt - 71 medlemmer hvorav ingen er i aldersgruppen 6-19
- Ingen registrerte behov

Mandal Karateklubb

- Særidrettslag i Mandal by, mottar i dag ikke kommunal støtte og eier sine egne anlegg
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet er i leide lokaler på Malmø
- LAM oversikt - 67 medlemmer hvorav 51 er i aldersgruppen 6-19
- Klubbens prioritering er å få bygd og finansiert ny hall tilknyttet Vassmyra Hallen; inne på Lindesnes Kommunes budsjett for 2023 (3 MNOK). 1/3 dels finansiering
 - MERK! Dette er ikke besluttet i klubbens styre, men tas likevel med av Idrettsrådet i planen siden kommunen prioriterer dette inn i budsjettet for 2023

Mandal og Halse IL – MHI Friidrett

- Særidrettslag i Mandal by
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet er på Idrettsparken (hovedbanen) samt innendørs fasiliteter i Mandalshallen og på Vassmyra Hallen
- LAM oversikt - 145 medlemmer hvorav 73 er i aldersgruppen 6-19
- Innspill fra MHI Friidrett
 - Tuftepark inne i Idrettsparken (allerede avsatt område)
 - Viktig at 7'er bane ikke kommer i for stor konflikt med dette området. Frilek og utfoldelse
 - Garderobefasiliteter i idrettsparken
 - Ønsker å se på bygg av garasje/lager/garderobefasiliteter midt i Idrettsparken under ett og at man gjør en felles vurdering for alle brukerne i Idrettsparken. Også kommunens anlegg bør kunne sees i sammenheng her

Mandal og Halse IL – MHI Håndball

- Sær-idrettslag i Mandal by
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet er i Mandalshallen
- LAM oversikt - 331 medlemmer hvorav 293 er i aldersgruppen 6-19
- Innspill fra MHI Håndball:
 1. For å kunne utvikle klubben videre og styrke klubbfølelsen ønsker vi å samle mest mulig av klubbens aktivitet i Mandalshallen, både treninger og kamp.
 2. Også med tanke på videreutvikling av klubben og klubbfølelse ønsker vi et eget klubblokale i tilknytning til Mandalshallen. Her mener vi det ligger spennende muligheter ifbm. Speilen Arena.
 3. Vi ser med bekymring på at en utendørsidrett som fotball spiser seg inn på tildelingene av treningstid i kommunens idrettshall(er). Dette mener vi er urimelig all den tid fotball har flotte dedikerte treningsanlegg i en landsdel med relativt få klimamessige hindringer for å drive helårlig utendørsaktivitet.

Mandal & Lindesnes Klatreklubb

- Særidrettslag
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet
- LAM oversikt - 96 medlemmer hvorav 55 er i aldersgruppen 6-19
- Har vært deltager med innspill i Arena Speilen prosjektet; buldrevvegg langs ene veggen inne i basishallen planlagt av Mandals Turnforening. 1/3 finansiering

Mandal Seilforening

- Særidrettslag, mottar i dag ikke kommunal støtte og eier sine egne anlegg
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet i egne lokaler samlokalisert med Kajakkklubben.
- LAM oversikt - 56 medlemmer hvorav 8 er i aldersgruppen 6-19
- MSF har et regattamiljø for større turbåter og har tanker om (f.eks. i samarbeid med motorbåtforeningen) områder for både vinteropplag og opplagsplass i forbindelse med regattaer. Større båter kan ikke fraktes langs vei (høyde, bredde problematikk)
 - Områdene må være sjønære og Gismerøya er et av alternativene, men kommunen ser ut til å prioritere «Port of Wind Power»; Idrettsrådet og Seilforeningen ser helt klare muligheter til å kombinere disse fokusområdene både på kort og lang sikt

Mandal Svømmeklubb

- Særidrettslag i Mandal by
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet er i svømmehallen i Mandalshallen
- LAM oversikt - 396 medlemmer hvorav 282 er i aldersgruppen 6-19
- Tilgangen til svømmeanlegget må bedres (tidsmessig), dette skaper i dag utfordringer mht. til rekruttering av både svømmere og trenerkapasiteter.
- Ny svømmehall som en del av Arena Speilen prosjektet er hovedprioritet på lang sikt
- Vedlikehold og utvikling av dagens svømmehall begynner å bli prekær og må prioriteres av kommunen, dette er kommunens plikt å gjøre noe med.

Svømmehaller og tilhørende anlegg er en del av kommunens forpliktelser og forventes finansiert av kommunen med spillemidler som delfinansiering

Mandal Volleyballklubb

- Tilhørende i Mandal by
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet er på Frøysland Skole
- LAM oversikt - 60 medlemmer hvorav 40 er i aldersgruppen 6-19
- Tilgang til innendørs trening er per i dag dekket
- Klubben ønsker bedre tilgang til anlegg for utøvelse av sandvolleyball
 - Dagens baner ved Mandal Videregående er ikke egnet for trening/konkurranse og man har behov for utskifting av den sand som er der i dag
 - På sikt er behovet 4 baner, helst ved Mandal Videregående

Mandals Turnforening

- Sær-idrettslag i Mandal by, mottar i dag ikke kommunal støtte og eier sine egne anlegg
- To egne haller ved Speilen området, 1 hall er integrert mot Mandalshallen.
 - I tillegg leier klubben et lokale på Skinsnes på 350kvm for å dekke behovet som ikke dekkes av kommunen
 - Har også aktivitet på skolene Vassmyra, Frøysland og lme.
- LAM oversikt - 1101 medlemmer hvorav 672 er i aldersgruppen 6-19
- Prioritet kort sikt (2022-23) er opprusting av fasaden på begge hallene, 1/3 del finansiering
- Videre er det sterkt nødvendig å oppruste garderobe anlegg og kjellerlokalene i den gamle hallen (2023-24), 1/3 del finansiering
- Hovedprioritet på lang sikt er å realisere Arena Speilen prosjektet med Basishall elementet fra Mandals Turnforening sin side. Foreningen har i mange år hatt en sterk økning i antall medlemmer og har sprengt kapasiteten. 1/3 del finansiering prosjektledelse kjøres av MTs egne ressurser.
- Like rettigheter for alle idrettslag i Lindesnes Kommune!
 - Så også for Mandals Turnforening som eier sine egne anlegg, driftsstøtte er prioritert og meldt inn som egen sak.
 - En løsning rundt eierforholdet rundt turnhallen som er integrert i Mandalshallen kan være et mulig alternativ, smarte løsninger på vedlikehold, renhold og strøm er andre parametere som ønskes sett på fra MT sin side i prosess med Lindesnes Kommune

FK Mandalskameratene

- Særidrettslag i Mandal by
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet ved Idrettsparken, har egne fasiliteter både i tribunebygget, eget klubblokale samt styrkerom inne i idrettsparken
- LAM oversikt - 1095 medlemmer hvorav 893 er i aldersgruppen 6-19
- Prioritet kort sikt er realisering av 3'er baner (tegnet inn i Hovedplanens revisjon av november 2019), finansieres av MK og spillemidler
- Prioritet lang sikt – oppsummert (vedlagt dokument)

Åpen Hall aktiviteter:

Løkkefotball: MKs inkluderingstilbud i ferier og helger. MK arrangerer Løkkefotball alle skolens ferier og helger, gratis for alle. Veldig populært tilbud. Det er mange familier med barn som ikke har hytter eller råd til ferieturer. Det er en plass for inkludering, være med venner og ha positiv aktivitet.

Klubben klarer ikke arrangere dette uten stabile forhold, mange avlysninger pga dårlige forhold når det gjelder baner, vinter, vær skaper store utfordringer. Her vil innendørs hall kunne gi et løft til et godt inkluderingstilbud som er gratis og åpent for alle.

Treningstilbud til barn 5-10år innendørs høst/vinter—krise:

Begrunnelse: MK har mer enn halvparten ca 550 av medlemsmassen sin blant de yngstebarnene fra 5 år til 10 år. Vinterhalvåret skal klubben tilby treningstider innendørs i kommunens haller. Denne aldersgruppen er avhengig av foreldre for å komme seg på trening, klubben er avhengig av foreldretrenere. Det er en kjempeutfordring for klubben og gi dem treningstid i kjernetid fra kl 1700-1900, slik at folk rekker aktiviteten i forhold til jobb.

MK FFO/akademi – stor pågang, barn på venteliste.

Dette er fotballtilbud etter skoletid som går hele året. MK har et behov for halltid og innendørs muligheter. Dette er et tilbud bl.a. for de aller minste barnene i klubben. Det er en stor logistikk utfordring hvor vi to ganger i uken må gå til Mandalshallen med over 50 barn, sikkerhetsmessig er det utfordrende, og det begrenser kapasiteten veldig, vi har derfor lange venteliste

Vedlikehold av dagens anlegg må sees på i helhetsbildet

Garderobefasiliteter i Idrettsparken MÅ oppgraderes

Treningsbane øst (gress)

Holum IL

- Holum IL er et fleridrettslag hjemmehørende i Holum Hallen
- Nybygget hall med tilhørende utendørsarealer/FRIFOT/kastanlegg blant annet
- LAM oversikt - 428 medlemmer hvorav 260 er i aldersgruppen 6-19
- Lysløypa i Holum må prioriteres utviklet videre, en egen gruppe er satt ned for å finne langsiktige løsninger sammen med kommune og grunneiere.

Holum Trialklubb

- Om klubbens aktivitet
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet
- LAM oversikt - 32 medlemmer hvorav 19 er i aldersgruppen 6-19
- Ingen registrerte innspill

Harkmark IL

- Hovedsakling innendørs aktivitet/frilek
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet på Harkmark
- LAM oversikt - 23 medlemmer hvorav 13 er i aldersgruppen 6-19
- Ingen registrerte innspill

Marnar Pistollag

- Skytterlag hjemmehørene i Mandal
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet er Mjåvatn Skytebane (ute) og
- LAM oversikt - 166 medlemmer hvorav 7 er i aldersgruppen 6-19
- Treningstid på utebane (Mjåvatn Skytebane) er et behov som må dekkes på kort sikt samt sterkt behov for vedlikehold av dette anlegget
- Deltager på Arena Speilen prosjektet.
 - I Sparebank Sør hallen Vigeland har de i dag tilgang til og innendørsbehovet dekkes der.

Mandal Tennisklubb

- Særidrettslag i Mandal by
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet i Idrettsparken i Mandal samt innendørs i Vassmyra Hallen
- LAM oversikt - 7 medlemmer hvorav ingen er i aldersgruppen 6-19.
 - Betydelig økning i første fulle driftsår 2021 (ca 200 medlemmer per nov. 2021)
- Prioritet kort sikt er:
 - **4 tennisbaner:** Som kjent for Idrettsrådet er vi nå i ferd med å realisere målet om 4 attraktive tennisbaner – og bane 3 & 4 vil være spilleklare våren/forsommeren 2022.
 - **Klubbhus:** Også pågående er prosjekt rundt realisering av klubbhus nær tennisbane 3 & 4. Målsetning er at dette vil være klart til bruk våren 2023. Vi takker for Idrettsrådets bidrag også i denne prosessen. Tegninger og planskisse er nå til gjennomsyn hos MHI og MK, og vi forventer en tilbakemelding der meget snart. Dette er privatfinansiert og per definisjon går dette forbi køen og prioriteres på topp fra Idrettsrådets side
- Prioriteringer lang sikt (se vedlagte dokument fra Mandal Tennisklubb)
 - **Padle evt/ samt Mini-tennisbaner for de yngste (2-4 stk), ref. planskisse forslag vedlagt**
 - **Innendørs tennishall med 3 tennisbaner**
 - For å kunne gi innbyggere et helårlig tilbud, er innendørs tennisbaner et klart mål.
 - **Multihus**
 - Vi ser for oss at det kan bygges et «multihus» med felles kafe, garderobe, lagerplass o.l. Her kan man få kjøpt seg litt enkel mat og drikke, varme seg på kjølige og våte dager og slå av en prat rundt egne eller barnas aktiviteter i parken. Garderobe-delen vil kunne serve de aktiviteter som befinner seg i nærheten samt fungere som ekstrakapasitet ved større arrangementer.
 - **Ytterligere utendørs tennisbaner (1-4 stk)**

Mandalitten Sportsclub

-
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet
- LAM oversikt - 13 medlemmer hvorav ingen er i aldersgruppen 6-19
- Ingen registrerte innspill

Bjelland Idrettslag

- Fleridrettslag hjemmehørende på Bjelland og tilhørende områder nord i kommunen
- Ny Bjelland hall, Myran skianlegg og tilhørende områder rundt skolen.
- LAM oversikt -188 medlemmer hvorav 44 er i aldersgruppen 6-19
- Ingen registrerte innspill

Breland Minitayr og Pistoklubb

- Om klubbens aktivitet
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet
- LAM oversikt - 14 medlemmer hvorav ingen er i aldersgruppen 6-19
- Ingen registrerte innspill

Marnardal Idrettslag

- Fleridrettslag i Marnardal
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet i Øylsebø hallen og idrettsanleggene rundt skolene i Marnardal
- LAM oversikt - 354 medlemmer hvorav 164 er i aldersgruppen 6-19
- Innspill fra Marnardal IL:
 - Kort sikt
 - Oppmerking av kortbane i hallen.
 - Driftsmessig: Kunstgressbanen – det generelle vedlikeholdet, samt brøyting og salting på vinteren. Gjøres noe å dagnad per i dag.
 - Ny skillevegg i hallen.
- I hele planperioden
 - Nytt kunstgressdekke – barn og unge skader seg og får plager som de strever med over lengre tid. Bærer preg av dårlig vedlikehold de første årene, dette har blitt bedre de siste årene. Dette er et viktig punkt for idrettslaget ettersom fotball gruppen er stor hos oss, og kunstgressbanen blir mye brukt både i organisert idrett, men det er også et samlingspunkt for unge i bygda
 - O-gruppa trenger nye kart, og revidere kart.

Orientering, behov for kart:

Nye o-kart (område/kost/år):

• Uslandsheia / Finsådal	200.000	2023
• Nomeheia	150.000	2025

Digitalisering + Revisjon:

• Skjævesland	200.000	2024
• Myran	200.000	2028
• Heddeland	200.000	2027
• Villehei	200.000	2029

Revisjon:

• Øylsebøheia	75.000	2025
• Høyheia	75.000	2026
• Skogen / Lauvlandsmoen	50.000	2026
• Øylsebø Oppvekstsenter	20.000	2028

Marnardal Kjøre- og Rideklubb

- Hestesport
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet i Marnardal
- LAM oversikt - 43 medlemmer hvorav 13 er i aldersgruppen 6-19
- Ingen registrerte innspill

IL Giv Akt

- Fleridrettslag hjemmehørende på Vigeland
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet
- LAM oversikt - 525 medlemmer hvorav 336 er i aldersgruppen 6-19
- Innspill fra IL Giv Akt:

Fotballhall på Vigeland

- Sentral plassering i kommunen (ny E39), ligger i forbindelse med skole. kollektivforbindelse, sentral plassering i fylket.

Tuftepark i tilknytning til Nyplass, lysløypa/Herstølsområdet

- Folkehelse, gratis styrketrening, kan også brukes av skolen, utvide bruken av etablert trimområde.

Nytt lysanlegg på hovedbanen

- Vil utvide sesongen og muligheten for bruk av hovedbanen.

Utvide frisbeegolfbane bak tribunen på Nyplass

Renovering av løpebanen rundt hovedbanen på Nyplass.

- Banen er dårlig drenert og trenger nytt toppdekke.

Tennisbaner på Nyplass

Skatepark på Nyplass eller annet sted på Vigeland

Permanente treerbaner på Nyplass med kunstgress og fast vant rundt.

Lysløypa – vedlikehold og videreutvikling av denne

Lindesnes Golfklubb

- Golf
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet på Golfbanen på Spangereid, samt innendørssimulator i hallen
- LAM oversikt - 177 medlemmer hvorav 29 er i aldersgruppen 6-19
- Ingen registrerte innspill

Lindesnes Jeger og fiskeforening

- N/A
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet N/A
- LAM oversikt - 39 medlemmer hvorav 7 er i aldersgruppen 6-19
- Ingen registrerte innspill

Lindesnes Karateklubb

- Kampsport aktivitet
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet i Sp Sør Vigelandshallen
- LAM oversikt - 21 medlemmer hvorav 10 er i aldersgruppen 6-19
- Ingen registrerte innspill

Lindesnes KFUK/KFUM Volleyball

- Volleyball klubb
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet på Vigeland i Sp Sør hallen
- LAM oversikt - 25 medlemmer hvorav 3 er i aldersgruppen 6-19
- Ingen registrerte innspill

Lindesnes Pistolklubb

- Skyteaktivitet i området rundt Vigeland
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet er Vigelandshallen
- LAM oversikt – 135 medlemmer hvorav 5 er i aldersgruppen 6-19
- Ingen innspill registrert, har et helt nytt anlegg i Sp. Sør Arena Vigeland

Lindesnes Sportsklubb

- Voksen aktivitet sentrert rundt hall aktiviteter
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet i Sp Sør Vigelandshallen
- LAM oversikt - 16 medlemmer hvorav 5 er i aldersgruppen 6-19
- Ingen registrerte innspill

Saga Islandshestlag

- Aktiviteter rundt hestesport
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet ved anlegg på Spilling/Vigmostad
- LAM oversikt - 76 medlemmer hvorav 25 er i aldersgruppen 6-19
- Ingen registrerte innspill

Spangereid Idrettslag

- Fleridrettslag lokalisert i og rundt Spangeridhallen, både innendørs og utendørs aktiviteter
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet i Spangereid Hallen
- LAM oversikt – 172 medlemmer hvorav --- er i aldersgruppen 6-19
- Spangereid IL sine innspill:
 - I kommuneplanen for idrett, friluftsliv og folkehelse fra "gamle" Lindesnes er oppgradering av eksisterende gressbane til kunstgressbane og delanlegg for løp, hopp og kast med lysanlegg et prioritert behov. Vi ser for oss å bygge dette som et **FRIFOT-anlegg**.
 - Vi har nedsatt en arbeidsgruppe for å se på muligheten for å realisere **Padletennishall**.
 - I samarbeid med Lindesnes kommune er det igangsatt søknadsprosess for spillemidler til etablering av **18-hulls frisbeegolf- bane** i tilknytning til lysløype i Trones, Spangereid
 - I tilknytning til hallen er det avsatt et areal til **aktivitetspark for barn og unge**. Det er er gjort noe arbeid sammen med elevrådet på skolen for å se hvordan dette området kan utnyttes best mulig for aktivitet.

Vigmostad Idrettslag

- Fleridrettslag lokalisert på Vigmostad
- Hoved lokalisering / Hjemme tilhørighet på Vigmostad
- LAM oversikt - 172 medlemmer hvorav 82 er i aldersgruppen 6-19
- Hovedprioritet for idrettslaget er fast dekke på dagens løpebane

LINDESNES IDRETTSRRÅDS PRIORITERINGSLISTE (side 1)

HOVED PRIORITERINGER IDRETTSANLEGG NYBYGG-REHABILITERING-VEDLIKEHOLD 2022-2032 LINDESNES IDRETTSRÅD

ID#	Idrettslag/forening	Anlegg	Type	Estimert kostnad (hvis kjent)	Finansiering	Kommunal støtte	Prosjekt år	Merknad fra idrettslaget side/Lindenes IR	Idrettsrådets prioriterte vektning
#40	Spangereid Idrettslag	Frifotanlegg	Nytt anlegg - ordinært		1/3 del modell/full kommunal		2023		1
#11	Vigmostad IL	Løpebane (kunstdekke)	Nytt anlegg - ordinært		1/3 del modell	Ja,	2023		2
#3	Mandals Turnforening	Rehabilitering gamle turnhallen kjeller	Rehabilitering	2 MNOK	1/3 del modell	Søkes	2024	Privat anlegg. MT kan ikke velge bort det ene eller andre. Byggene faller ned uten rehabilitering	3
#22	FK Mandalskameratene	Garderobefasiliteter - fellesanlegg med MK MHI-Tennis.	Nytt anlegg - felles ordinært		1/3 del modell	Ja, søkes	2022-2023	Kan sees i sammenheng med fotball hall	4
#14	Mandal og Halse IL – Friidrett	Garderobefasiliteter - fellesanlegg med MK MHI-Tennis.	Nytt anlegg - felles ordinært				2022-2023		4
#28	Mandal Tennisklubb	Multihus sammen med MK-MHI	Nytt anlegg - felles ordinært				ikke prioritert år	Ikke første prioritet fra Mandal tennisklubb sin side	4
#7	FK Mandalskameratene	Innendørs fotballhall - 7'er hall	Nytt anlegg - ordinært				2023-2026	Det henstilles fra Idrettsrådet at fotballklubbene går sammen og finner en felles løsning for en eventuell fotballhall(11'er hall), dette er prioritert fra flere lag i kommunen.	5
#19	Mandal Svømmeklubb	Ny hall Arena Speilen- Treningshall	Nytt anlegg - ordinært				2025-2026	Pri 1	6
#2	Mandals Turnforening	Arena Speilen - Basis hall og buldrehall	Nytt anlegg - ordinært	45 MNOK	1/3 del model	Søkes	2025-2026	En del av Arena Speilen - prioritert 1. Hallen fylles full fra dag 1	7
#6	FK Mandalskameratene	3'er bane (7'er bane med vant)	Nytt anlegg - ordinært	3 MNOK	Privat	Privat og egen finansiering	2022	Allerede finansiert, går foran køen	8
#25	Holum IL	Løype i eksisterende trase	Rehabilitering		Kommunalt	Ja			9
#34	IL Giv Akt	Nytt lysanlegg	Nytt anlegg				2023, pri 2		10
#36	IL Giv Akt	Renovering av løpebane	Rehabilitering/nytt anlegg				2023, pri 1		11
#1	Mandals Turnforening	Rehabilitering fasade turnhallene til MT	Rehabilitering	3 MNOK	1/3 del modell	Søkes	2023	Privat anlegg. Fasadene må bygges om de neste 1-3 årene, faller fra hverandre	12
#8	FK Mandalskameratene	Treningsbane 1, Skifte kunstgress-LED LYS	Rehabilitering		1/3 del modell		2023-25	PRIORITET #1 fra MK	13
#43	Marnardal Idrettslag	Oppmerking av kortbane i hall	Oppgradering				2023		14
#44	Marnardal Idrettslag	Vedlikehold (vinter spesielt) kunstgressbane	Vedlikehold				2022		15
#33	IL Giv Akt	Tuftepark-Nyplass	Nytt anlegg - nærmiljø				2023, pri 3		16
#4	Mandal Tennisklubb	Klubbhus	Nytt anlegg - ordinært	1 MNOK	Privat	Privat og egen finansiering	2022-23, pri 1	Prioritet 1 fra klubb og privat finansiert. Går foran i prioriteringsrekkefølgen	17
#24	FK Mandalskameratene	Hovedbanen- lysesanlegg	Nytt anlegg - ordinært		Kommunalt	Ja	2024-2025		18
#32	IL Giv Akt	Fotballhall	Nytt anlegg - ordinært				2028, pri 4		19
#45	Marnardal Idrettslag	Orienteringskart; oppdatering av kart i perioden 2022-2029	Rehabilitering kart (nytt og revisjon)	1,5 MNOK			2023-2029		20
#20	Mandal Volleyballklubb	4x Sandvolley ved Mandal-VGS	Nytt anlegg - nærmiljø				2025		21
#38	IL Giv Akt	Skatepark på Nyplass	Nytt anlegg - nærmiljø				2026, pri 7		22
#10	Søgne & Mandal Basketball	Kurver i Mandalshallen 2	Oppgradering				2022		23

LINDESNES IDRETTSRÅDS PRIORITERINGSLISTE (side 2)

#9	IL Giv Akt	Kunstgressbanen Vigeland	Reklamasjon	6 MNOK	Kommunal	Ja, 3,5 MNOK	2022, besluttet	Budsjettet 2022 LK	Bevilget midler fra Lindenes Kommune
#12	Mandal Karateklubb	Ny hall tilknyttet Vassmyrahallen	Nytt anlegg - ordinært	3	1/3 del modell	Ja	2023	Budsjettet LK 2023, ikke besluttet fra Karateklubbens side	Bevilget midler fra Lindenes Kommune
#5	Mandal Tennisklubb	2 tennisbaner og lys	Nytt anlegg - ordinært	3 MNOK	1/3 del modell	Ja, 1 MNOK	2022 (besluttet)	Budsjettet 2022 LK	Bevilget midler fra Lindenes Kommune
#42	Spangereid Idrettslag	18-hulls frisbeegolfbane	Nytt anlegg - nærmiljø				2022		Bevilget midler fra Lindenes Kommune
#46	Mandals Turnforening	Finansieringsmodell Nye Turnhallen (fra 1990 og integrert i Mandalshallen)	Driftsmodell lik idretten generelt i Lindenes	1,5 MNOK	Kommunal	Ja	2023-2024	MT er i en særst dårlig økonomisk stilling og kan per i dag ikke betale sine forpliktelser uten kassekreditt og andre lån. Trenger langsiktig støtte for å kunne drifte bærekraftig og på sikt senke medlemsavgiftene	Egen prioritert sak
#23	FK Mandalskameratene	Treningsbane øst (gressbanen)	Vedlikehold/rehabilitering				Kontinuerlig		Ikke prioritert
#35	IL Giv Akt	Frisbeegolfbane-utvidelse	Oppgradering - nærmiljø				2025, pri 8		Ikke prioritert
#37	IL Giv Akt	Tennisbaner på Nyplass	Nytt anlegg - nærmiljø				2025, pri 5		Ikke prioritert
#39	IL Giv Akt	Permanente treerbaner	Nytt anlegg - nærmiljø				2024, pri 6		Ikke prioritert
#16	Mandal & Lindenes Klatreklubb	Buldrevegg	Nytt anlegg - ordinært						Ikke prioritert
#13	Mandal og Halse IL – Friidrett	Tuftepark	Nytt anlegg - nærmiljø						Ikke prioritert
#15	Mandal og Halse IL – Håndball	Behov for mer treningstider	Tid				2022		Ikke prioritert
#17	Mandal Svømmeklubb	Tilgang til svømmehallen	Tid				2022	Pri 2	Ikke prioritert
#27	Mandal Tennisklubb	Padde tennis	Nytt anlegg - ordinært				2024, pri 2	pri 2	Ikke prioritert
#29	Mandal Tennisklubb	Ytterligere utendørs tennisbaner (1-4 stk)	Nytt anlegg - ordinært				2030		Ikke prioritert
#30	Mandal Tennisklubb	Innendørs tennishall	Nytt anlegg - ordinært				2025-2026		Ikke prioritert
#21	Mandal Volleyballklubb	Vedlikehold eksisterende sandbaner	Rehabilitering				2022-2023		Ikke prioritert
#26	Marnar Pistolag	Vedlikehold Mjåvatn & tilgang	Vedlikehold				2022-2023		Ikke prioritert
#31	Marnardal Idrettslag	Nytt kunstgressdekke	Rehabilitering				2024		Ikke prioritert
#41	Spangereid Idrettslag	Padde tennishall	Nytt anlegg - ordinært		Privat med spillemidler		2024		Ikke prioritert
#47	Spangereid Idrettslag	Aktivitetspark ifbm. skolen	Nytt anlegg		Kommunal		2023	Kommune anlegg/skole	Ikke prioritert
#18	Mandal Svømmeklubb	Vedlikehold svømmehallen	Rehabilitering				2022-2023	Kommunens ansvar og plikt	